

Винахід відноситься до медицини, а саме до лікарських засобів, виготовлених із рослин, і може бути використаний при виробництві фіто-чаїв та спиртових настоек.

Відомий збір відповідно до патенту України №12376 на винахід "Збір для профілактики та лікування запальних захворювань легень, бронхів, порожнини рота (ЛОН-2)" від 02.12.1996 (Офіційний бюлетень "Промислова власність", №1), що включає квітки бузини чорної, квітки нагідок, листя мати-й-мачухи, листя подорожника великого, листя м'яти перцевої, траву деревію, траву звіробоя при такому співвідношенні компонентів, мас. %:

квітки бузини чорної	10
квітки нагідок	10
листя мати-й-мачухи	30
листя подорожника великого	10
листя м'яти перцевої	20
трава деревію	10
трава звіробоя	10

1 столову ложку подрібненої суміші лікарських трав заливають склянкою окропу і настоюють 30 хвилин. П'ють по 100мл 3 рази на день за 30 хвилин до їжі. Курс лікування гострих захворювань 5-7 днів, хронічних - 1-1,5 місяці щоквартально протягом 1-2,5 років. Збір має протизапальну й антимікробну дію, а при прийомі настою у гарячому виді виявляє також інгальную дію. Збір діє на патогенну мікрофлору, має спазмолітичну, протикашлеву та ранозагоєвальну дію.

Відомий збір відповідно до деклараційного патенту України №34909 на винахід "Збір для профілактики та лікування запальних захворювань легень, бронхів, порожнини рота (ЛОН-2-У)" від 15.03.2001 (Офіційний бюлетень "Промислова власність", 2001р., №2), що включає квітки бузини чорної, квітки нагідок, листя підбілу, листя подорожника великого, листя м'яти перцевої, траву деревію, траву звіробоя, траву череди при такому співвідношенні компонентів, мас. %:

квітки бузини чорної	10
квітки нагідок	10
листя мати-й-мачухи	30
листя подорожника великого	10
листя м'яти перцевої	10
трава деревію	10
трава звіробоя	10
трава череди	10.

1 столову ложку подрібненої суміші лікарських трав заливають склянкою окропу і настоюють 30 хвилин. П'ють по 100мл 3 рази на день за 30 хвилин до їжі. Курс лікування гострих захворювань 5-7 днів, хронічних - 1-1,5 місяці щоквартально протягом 1-2,5 років. Збір має протизапальну й антимікробну дію, а при прийомі настою у гарячому виді виявляє також інгальную дію. Збір діє на патогенну мікрофлору, має спазмолітичну, протикашлеву та ранозагоєвальну дію.

Відомий збір відповідно до патенту України №13939 на винахід "Збір лікарський для реабілітації дітей, які часто хворіють на респіраторні захворювання" від 25.04.1997 (Офіційний бюлетень "Промислова власність", 1997р., №2), що включає листя м'яти, траву фіалки, корінь солодки, квіти ромашки, листя чорної смородини, листя берези, листя кропиви, листя шавлії, траву череди при наступному співвідношенні інгредієнтів, мас.:

листя м'яти	1,0-2,0
траву фіалки	1,0-2,0
корінь солодки	0,5-1,0
квіти ромашки	3,4-4,0
листя чорної смородини	0,5-1,0
листя берези	1,0-2,0
листя кропиви	0,5-1,0
листя шавлії	0,5-1,0
трава череди	1,0-2,0

Готується лікувальний збір шляхом змішування рослинної сировини. Використовується у вигляді настою, приймається всередину 3 рази на день за 30 хвилин до їжі у дозі 50-100мл на прийом у залежності від віку протягом 3 тижнів у період рековалесценції після перенесених респіраторних захворювань, а також із профілактичною метою 2 рази на рік, краще восени і весною.

Відомий збір, рекомендований як жарознижуючий та потогінний засіб, який містить на 100г суміші подрібнених рослин 15г малини звичайної (ягоди), 15г липи серцелистої (квітки), 15г череди трироздільної (трава), 15г материнки звичайної (трава), 10г первоцвіту весняного (трава й корені), 20г лопуха справжнього (корені), 10г бузини чорної (квітки). Приймати по $\frac{1}{3}$ – $\frac{1}{2}$ склянки настою 3-4 рази на день після їжі у гарячому вигляді. (Соколов С.Я., Замотаєв И.П. Справочник по лекарственным растениям. - М.: Медицина, 1985, с.437, сбор №56).

Найбільш близьким аналогом заявленого збору є суміш, яку вживають при хронічних запаленнях верхніх дихальних шляхів, особливо з алергічними ускладненнями (астматичний бронхіт, бронхіальна астма, туберкульоз легень). Суміш містить листя чорної смородини, корінь пирію, траву суниці лісової, траву папороті чоловічої, траву марени запашної, траву шавлію кінського, листя верби білої, листя горобини звичайної, листя Петрових батогів, листя медунки лікарської, листя вишні звичайної, квіти й листя гречки звичайної, квіти бузини чорної, траву рути запашної, листя берези білої, квіти липи серцелистої, траву первоцвіту весняного, корінь фіалки запашної, подрібнені плоди шипшини, кору дуба при наступному співвідношенні інгредієнтів, мас. г:

листя чорної смородини	25
корінь пирію	25
трава суниці лісової	25

трава папороті чоловічої	15
трава марени запашної	15
трава щавлю кінського	15
листя верби білої	15
листя горобини звичайної	15
листя петрових батоїв	15
листя медунки лікарської	15
листя вишні звичайної	15
квіти й листя гречки звичайної	10
квіти бузини чорної	10
трава рути запашної	10
листя берези білої	10
квіти липи серцелистої	10
трава первоцвіту весняного	10
корінь фіалки запашної	10
шипшина (подрібнені плоди)	40
кора дуба	40.

Спосіб приготування: 2 столові ложки суміші залити 500г окропу, дітям до 10 років настоювати 15 хвилин, дітям від 10 до 15 років - 20 хвилин, дітям від 15 років і більше - 30 хвилин, процідити. Приймати за шість разів: три рази за 20 хвилин до їди і три рази - через годину після їди в таких дозах на день: до півроку дитини - 50г; від одного року до п'яти - 150г; від п'яти до 10 років - 200 г; від 10 до 15 років - 220-250г. Перед уживанням рекомендується підігрівати суміш на паровій бані.

(Павленко Л.О. Ліки з чар-зілля Поради, рецепти народного цілителя. - Київ - "КВІЦ" - 1996, с.30, суміш №23).

Недоліком цієї суміші є недостатньо високий терапевтичний ефект.

В основу винаходу, що заявляється, поставлено завдання створення збору для лікування захворювань верхніх дихальних шляхів шляхом підбору натуральних рослинних інгредієнтів в експериментальне визначених кількостях, який би забезпечував комплексну дію на організм хворого і давав у результаті застосування високий терапевтичний ефект.

Поставлене завдання вирішується тим, що збір лікарських рослин для лікування захворювань верхніх дихальних шляхів, що містить листя чорної смородини, корінь пирію повзучого, траву суниці лісової, траву щитника чоловічого (те саме, що й папороть чоловіча), траву маренки запашної, траву щавлю кінського, листя верби білої, листя горобини звичайної, листя цикорію дикого (те саме, що й петрові батоги), листя вишні звичайної, квітки й листя гречки звичайної, квітки бузини чорної, траву рути пахучої, листя берези пухнастої, квітки липи серцелистої, траву первоцвіту весняного, відповідно до винаходу, що заявляється, додатково містить квітки білої акації, квітки терну звичайного, траву чебрецю звичайного, траву й корінь фіалки триколірної при наступному співвідношенні інгредієнтів, мас. ч.:

листя чорної смородини	2,0-5,0
корінь пирію повзучого	2,0-5,0
трава суниці лісової	2,0-5,0
трава щитника чоловічого	2,0-3,0
трава маренки запашної	2,0-3,0
трава щавлю кінського	2,0-3,0
листя верби білої	2,0-3,0
листя горобини звичайної	2,0-3,0
листя цикорію дикого	2,0-3,0
листя вишні звичайної	2,0-3,0
квітки й листя гречки звичайної	1,0-3,0
квітки бузини чорної	1,0-2,0
трава рути пахучої	1,0-2,0
листя берези пухнастої	1,0-2,0
квітки липи серцелистої	1,0-2,0
трава первоцвіту весняного	1,0-2,0
квітки білої акації	2,0-3,0
квітки терну звичайного	1,0-2,0
трава чебрецю звичайного	1,0-2,0
трава й корінь фіалки триколірної	2,0-6,0

Квітки білої акації містять флавоноїди, ефірну олію, цукри та органічні кислоти. До складу ефірної олії входять метиловий ефір антранілової кислоти, індол, геліотропін, бензилалкоголь і складні ефіри саліцилової кислоти. В народній медицині настій квіток білої акації використовують як відхаркувальний, жарознижувачий, протизапальний, спазмолітичний, кровоспинний, діуретичний і легкий послаблюючий засіб.

Квітки терну звичайного містять ефірну олію, ціаногенний глікозид, флавоновий глікозид кемпферин і його аглікони кемпферол, віск та мінеральні солі. Препарати з квіток терну звичайного регулюють перистальтику кишків, діють як сечогінний, потогінний і гіпотензивний засіб, поліпшують обмін речовин і показані при гастриті, спастичному коліті внаслідок атонії кишків, циститі, набряках, нирковокам'яній хворобі, ревматизмі, при фурункулах та інших гноячкових захворюваннях шкіри, при запаленні слизових оболонок рота, горла й стравоходу.

Трава чебрецю звичайного містить ефірну олію, флавоноїди, тритерпенові, оксикоричні й інші кислоти. Галенові препарати чебрецю звичайного виявляють відхаркувальну, антибактеріальну, спазмолітичну і знеболюючу дію, заспокійливо діють на центральну нервову систему, збуджують виділення шлункового соку. Їх можна давати при ларингітах, трахеїтах, бронхітах, бронхопневмоніях. У народній медицині чебрець звичайний

вважається добрим засобом для лікування коклюшу, туберкульозу легень, безсоння, задишки, бронхіальної астми.

Трава фіалки триколірної містить флавоноїди, антоціанові глікозиди, каротиноїди, сапоніни, урсолову кислоту, слизисті й дубильні речовини, вітамін С, ефірну олію. У цій рослині поєднуються антисептичні, протизапальні, бронхолітичні, відхаркувальні, діуретичні, слабкі жовчогінні й спазмолітичні властивості. Настій трави фіалки триколірної призначають при гострих респіраторних захворюваннях, хронічних бронхітах і бронхопневмоніях, при коклюші.

Збір, що заявляється, є ефективним у лікуванні захворювань верхніх дихальних шляхів. Біологічно активні компоненти збору, що заявляється, сприятливо впливають на роботу легеневої системи, підсилюють видільні функції слизових оболонок верхніх дихальних шляхів. Збір має протизапальну, жарознижувальну, болетамувальну й антимікробну дію. Збір показаний при хронічних катарах верхніх дихальних шляхів, при запаленнях трахеї, при бронхітах. Може бути використаний як допоміжний засіб при бронхіальній астмі, силікозі, інтоксикації організму внаслідок бактеріальної інфекції.

Засіб уживання: 2 столові ложки (10 грамів) збору залити 500г окропу, настоювати 30 хвилин, процідити. Приймати 6 разів на день: 3 рази за 20 хвилин до їжі і 3 рази за годину після їжі по 80г на прийом.

Зі збору, що заявляється, можна приготувати настійку: 1 частину суміші заливають 10 частинами екстрагуючої речовини (40-70% спирт), настоюють 10 днів у темному місці. Потім проціджують і розливають у темні скляні флакони. Уживати по 25-30 крапель з 1 столовою ложкою води 3 рази на день за 20 хвилин до їжі.

Кількісне співвідношення інгредієнтів збору підбирається індивідуально у залежності від клінічного статусу хворого та індивідуальної чутливості його фармакологічних рецепторів до складових частин збору.

Конкретний приклад здійснення винаходу.

Запропонований збір №5 для лікування захворювань верхніх дихальних шляхів виробляється таким чином: зважені компоненти (листя чорної смородини 3,0 частини, корінь пирію повзучого 3,0 частини, трава суниці лісової 3,0 частини, трава щитника чоловічого (папороті) 2,5 частини, трава маренки запашної 2,5 частини, трава щавлю кінського 2,5 частини, листя верби білої 2,5 частини, листя горобини звичайної 2,5 частини, листя цикорію дикого (петрових батогів) 2,5 частини, листя вишні звичайної 2,5 частини, квітки й листя гречки звичайної 2,0 частини, квітки бузини чорної 1,5 частини, трава рути пахучої 1,5 частини, листя берези пухнастої 1,5 частини, квітки липи серцелистої 1,5 частини, трава первоцвіту весняного 1,5 частини, квітки білої акації 2,5 частини, квітки терну звичайного 1,5 частини, трава чебрецю звичайного 1,5 частини, трава й корінь фіалки триколірної 4,0 частини) подрібнюються до утворення часток довжиною 3-5мм, змішуються.

Збір лікарських рослин №5 для лікування захворювань верхніх дихальних шляхів у готовому вигляді - це суміш подрібнених частинок рослинної сировини розміром 3,0-5,0мм сірувато-жовтувато-зеленого кольору, із сильним ароматичним запахом, солодкуватого смаку.

Клінічні приклади застосування збору, що заявляється.

Приклад 1.

Хвора А., 33 років. Звернулася за допомогою до фітотерапевта зі скаргами на постійний кашель, відхід великої кількості мокрот, часті захворювання дихальних шляхів, загальне нездужання. Анамнез: хворіє протягом 10 років.

Діагноз: хронічний бронхіт з астматичним компонентом. Проходила курси лікування у лікарнях, санаторіях, але покращення були незначні й короткострокові. Зовні: жінка підвищеної ваги, шкіряні покрови бліді, зів чистий, язик не обложений. При аускультатії прослуховуються сухі хрипи, перкуторно дихальна недостатність I - II ступеню. Серцеві тони приглушені, систолічний шум. Живіт м'який, при пальпації не болючий. Печінка не збільшена. Стул нормальний. Аналіз мокрот: тубзахворювання не знайдено.

Хворій було призначено лікування збором №5 на протязі трьох місяців. Через один місяць прийому лікарських рослин відповідно до збору №5 кашель припинився, самопочуття покращилось. За 3 місяця вага хворої знизилась на 9кг. Вага до лікування 82кг, зріст 160см, вага після лікування 73 кг.

Пацієнтці рекомендовано проходити два рази на рік, весною та восени, профілактичний курс лікування лікарськими рослинами відповідно до збору №5.

Приклад 2.

Хвора А., 12 років. Звернулася за допомогою до фітотерапевта зі скаргами на задихання при кашлі, тимчасове запаморочення, загальну слабкість. Анамнез: дівчинка хворіє шість років після запалення легень. Був виставлений діагноз: хронічна пневмонія, бронхоектотична хвороба III ст., пневмосклероз, дихальна недостатність II ст. Після хіміотерапевтичного лікування стан не покращувався. Зовні: шкіряні покрови бліді, губи синюшні, зів чистий, язик не обложений, мигдалини звичайні. При аускультатії прослуховуються сухі хрипи, дихання повільне. Тони серця ритмічні, систолічний шум на верхівці. Живіт м'який, при пальпації не болючий. Печінка не збільшена.

Хворій був призначений курс лікування збором №5 на протязі трьох місяців. Після першого місяця прийому лікарських рослин відповідно до збору №5 стан хворої значно поліпшився, зникли задишка й неприємність. Після трьох місяців прийому збору симптоми хвороби зникли, до дівчинки повернулася життєрадісність. Пацієнтці призначено проходити два рази на рік, весною та восени, профілактичний курс лікування лікарськими рослинами відповідно до збору №5, щоб запобігти рецидиву хвороби.

Експериментальне встановлено, що збір, що заявляється, діє не за принципом сумарного ефекту, а виявляє синергитичний ефект, при якому кожний з компонентів потенціює дію іншого. Збір, що заявляється, за принципом потенціювання забезпечує більш високий терапевтичний ефект у порівнянні з прототипом і може розширити асортимент ефективних та безпечних засобів лікування захворювань верхніх дихальних шляхів.